

LC-102

April-2014

B.Com. (Sem.-VI)

CC-306 : Economics

(Indian Business and Economic Environment)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) આર્થિક પર્યાવરણનો પાયાનો ખ્યાલ સમજાવી, તેના મુખ્ય ઘટકો ચર્ચો. 6
Explain the basic concept of economic environment and discuss its main elements.
અથવા/OR
રાજકીય પર્યાવરણની ધંધાકીય પ્રક્રિયા પરની અસરો વિસ્તારપૂર્વક સમજાવો.
Explain in detail how the political environment affects business operations.
- (B) ધંધાકીય પર્યાવરણને અસર કરતા પરિબળો ટૂંકમાં ચર્ચો. 4
Briefly discuss the factors affecting business environment.
અથવા/OR
સામાજિક પર્યાવરણની વેપાર અને ધંધા પરની અસર (પ્રભાવ) જણાવો.
State the impact of social environment on trade and business.
- (C) સાંસ્કૃતિક પર્યાવરણનો ખ્યાલ સમજાવો. 4
Explain the concept of cultural environment.
અથવા/OR
મૂડી હસ્તાંતરણ નીતિ વિશે ટૂંકનોંધ લખો.
Write a short note on capital transfer policy.
2. (A) ટેકનોલોજી એટલે શું ? ખેતીક્ષેત્ર અને સેવાક્ષેત્ર પર તેની અસરો સમજાવો. 6
What is technology ? Explain its impact on agriculture and service sector.
અથવા/OR
ભારતમાં ગ્રીન ડોટ્સ અને બ્રાઉન ડોટ્સની નીતિ સવિસ્તાર સમજાવો.
Explain in detail the policy of Green Dots and Brown Dots in India.
- (B) ભારત સરકારની રોકાણનીતિ વિશે ટૂંકનોંધ લખો. 4
Write a short note on the investment policy of the Government of India.
અથવા/OR
આયાત ઉદારીકરણના ખ્યાલ વિશે ટૂંકનોંધ લખો.
Write a short note on the concept of import liberalization.
- (C) ભારતમાં SEZ (વિશિષ્ટ આર્થિક વિસ્તાર)ની પ્રગતિ દર્શાવો. 4
Indicate the progress of Special Economic Zones (SEZ) in India.
અથવા/OR
વિશ્વવેપાર સંગઠન (WTO)ના ઉદ્દેશો વર્ણવો.
Describe the objectives of WTO (World Trade Organization).

3. (A) ભારતની 2009-2014ની વિદેશ વેપાર નીતિની નોંધપાત્ર સમીક્ષા કરો. 6
Critically evaluate India's foreign trade policy for the period 2009-2014.

અથવા/OR

વિશ્વબેંકના ઉદ્દેશો અને કામગીરી સમજાવો. આ ઉદ્દેશો સિદ્ધ કરવામાં કેટલે અંશે સફળતા મળી છે ?

Explain the objectives and working of the World Bank. How far it has succeed in achieving its objectives ?

- (B) આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાંભંડોળ (IMF)ની સિદ્ધિઓ ટૂંકમાં સમજાવો. 4
Briefly explain the achievements of International Monetary Fund (IMF).

અથવા/OR

ભારતીય ખેતીક્ષેત્રની ઉત્પાદકતા વધારવા માટેના નીતિવિષયક ઉપાયો સૂચવો.

Suggest policy measures to improve the productivity of Indian agriculture.

- (C) લઘુ અને ગૃહઉદ્યોગો પર ટૂંકનોંધ લખો. 4
Write a short note on small scale and home industry.

અથવા/OR

કોમ્પીટિશન એક્ટના ઉદ્દેશો ટૂંકમાં વર્ણવો.

Briefly explain the objectives of Competition Act.

4. (A) M.R.T.P. એક્ટના સંદર્ભમાં ઈજારાત્મક, અવરોધાત્મક, ગેરવ્યાજબી રીતરસમોનો અર્થ ટીકાત્મક સમજાવો. 6

Critically evaluate the M.R.T.P. Act in reference to the monopolistic, restrictive trade practices and unfair trade practices.

અથવા/OR

ભારતમાં 1991ની ઔદ્યોગિક નીતિની સમીક્ષા કરો.

Evaluate the Industrial Policy in India in 1991.

- (B) ભારતમાં શ્રમનીતિ પર ટૂંકનોંધ લખો. 4
Write a short note on Labour Policy in India.

અથવા/OR

ભારતમાં પર્યાવરણ નીતિના ઉદ્દેશો ચર્ચો.

Discuss the objectives of environment policy in India.

- (C) માનવ સંસાધન વિકાસ (HRD) ના ખ્યાલનું મહત્ત્વ જણાવો. 4
Show the importance of the concept of Human Resource Development (HRD).

અથવા/OR

સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજના (VRS) અને રાષ્ટ્રીય પુરસ્કાર ભંડોળ (NRF) નિર્ગમન નીતિના સંદર્ભમાં સ્પષ્ટ કરો.

Clarify VRS (Voluntary Retirement Scheme) and NRF (National Renewal Fund) in reference to exit policy.

Multiple Choice Questions :

- (1) વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી અને નવી શોધખોળોની અંતિમ (latest) નીતિ જાહેર આ વર્ષમાં કરવામાં આવી.

The latest policy on science, technology and innovation was announced in the year

- (a) 1991 (b) 1996
(c) 2002 (d) 2013
- (2) કયા રોકાણોને 'પોર્ટફોલિયો રોકાણ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?
Which investments are known as 'Portfolio investment' ?
(a) FDI (b) NRI
(c) IBRD (d) FII
- (3) ભારતમાં 'ગ્રીનડોટ્સ' કેવા ખાદ્ય પદાર્થોનો નિર્દેશ કરે છે ?
(a) શાકાહારી (b) માંસાહારી
(c) ઉપરના બંને (both) (d) ઉપરનું એકપણ નહિ
Which type of food products are indicated by the 'Green Dots' in India ?
(a) Vegetarian (b) Non-vegetarian
(c) Both of the above (d) None of the above
- (4) ભારતમાં MRTTP Act ક્યારે જાહેર કરવામાં આવ્યો ?
When was MRTTP Act introduced in India ?
(a) 1949 (b) 1951
(c) 1969 (d) 1991
- (5) ભારતીય રૂપિયાનું જુલાઈ-1991માં અવમૂલ્યન (devaluation) _____ થયું.
(a) પ્રથમ તબક્કે (b) બીજા તબક્કે
(c) ત્રીજા તબક્કે (d) ચોથા તબક્કે
Indian rupee was devalued in July 1991 :
(a) First stage (b) Second stage
(c) Third stage (d) Fourth stage
- (6) આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાંભંડોળ (IMF) ની સ્થાપના આ વર્ષમાં થઈ.
The International Monetary Fund (IMF) was established in the year
(a) 1942 (b) 1946
(c) 1950 (d) 1956
- (7) કયા વર્ષમાં કોમ્પીટીશન એક્ટ પસાર કરવામાં આવ્યો ?
In which year the Competition Act was passed ?
(a) 1985 (b) 1991
(c) 1995 (d) 2002
- (8) માનવ સંસાધન વિકાસ (HRD) ના રોકાણ (Investment)નો શેમાં સમાવેશ થાય છે ?
(a) સ્વાસ્થ્ય (b) શિક્ષણ
(c) કૌશલ્ય (d) ઉપરના ત્રણેય
Human Resource Development (HRD) involves investment in
(a) Health (b) Education
(c) Skill (d) All the three above

- (9) 'ગ્રીન હાઉસ'ની અસર એટલે શું ?
- (a) વનીકરણની હકારાત્મક અસર
 (b) હરિયાણી ક્રાંતિની ખેતીક્ષેત્રમાં અસર
 (c) કાર્બન ડાયોક્સાઈડ, મિથેન, નાઈટ્રસ ઓક્સાઈડ વાયુના સર્જનને લીધે પ્રાકૃતિક કક્ષાએ તાપમાન પર થતી અસર
 (d) ઉપરનું એકપણ નહિ
- What is the effect of 'Green House' ?
- (a) Positive impact of afforestation
 (b) Effect of green revolution in the agricultural sector
 (c) The warming effect created by the natural level of gases like carbon dioxide, methane, nitrous oxide
 (d) None of the above
- (10) ભારત સરકાર દ્વારા રાષ્ટ્રીય કૃષિ નીતિની જાહેરાત ક્યારે કરવામાં આવી ?
- When the policy of national agriculture was announced by the Government of India ?
- (a) 2000 (b) 2001
 (c) 2002 (d) 2003
- (11) અંતિમ (latest) વિદેશી મૂડીરોકાણની નીતિ આ સમયગાળામાં આવરી લેવામાં આવી.
- The latest existing Foreign Trade Policy covers the period
- (a) 2006-2011 (b) 2007-2012
 (c) 2008-2013 (d) 2009-2014
- (12) SEZ (સેઝ) નીતિ કયા વર્ષમાં જાહેર કરવામાં આવી ?
- (a) એપ્રિલ, 1997 (b) એપ્રિલ, 2000
 (c) એપ્રિલ, 2002 (d) એપ્રિલ, 2004
- In which year the SEZ policy was announced ?
- (a) April, 1997 (b) April, 2000
 (c) April, 2002 (d) April, 2004
- (13) ભારતમાં નવી ઔદ્યોગિક નીતિ ક્યારે જાહેર થઈ ?
- When the new industrial policy was declared in India ?
- (a) 1985 (b) 1988
 (c) 1990 (d) 1991
- (14) કયા સ્વરૂપનું અર્થતંત્ર વેપાર અને ધંધાની પ્રક્રિયા મુક્તપણે (freely) કરે છે ?
- (a) મિશ્ર અર્થતંત્ર (b) મૂડીવાદી અર્થતંત્ર
 (c) સમાજવાદી અર્થતંત્ર (d) ઉપરના તમામ ત્રણેય
- In which form of economy trade business are allowed to operate freely ?
- (a) Mixed economy (b) Capitalist economy
 (c) Socialist economy (d) All the three above